

Бастауыш сыныптарда математиканы оқытудағы көрнекілік түрлері

Орындаған: Шамұратова А.

Тобы: 102-13

Қабылдаған: аға оқытушы,

ҚР білім беру ісінің үздігі Алиева К.

Тақырыбы: Бастауыш сыныптарда математиканы оқытудағы көрнекілік түрлері

Жоспар:

1. Бастауыш сыныптарда математиканы оқытудағы көрнекілік түрлері
2. Математика сабақтарында көрнекі құралдарды пайдалану

Бастауыш сыныптарда математиканы оқытудағы көрнекілік түрлері

- Бастауыш кластарда оқу-көрнекі құралдарын математика сабағында қолданудың рөлі өте зор. 1-4 кластарда сандар және оларға амалдар қолдану, ұзындық, масса, уақыт, баға, аудан бірліктері, бөлшек туралы ұғым, арифметикалық амалдардың қасиеттері қарастырылады. Сонымен бірге, балалар алгебралық және геометриялық материалдан ұғым алады.

- Оқыту процесінде оқу-көрнекі құралдарының атқаратын міндеті мен орны, оларды пайдалану мақсаты, сабақтың мазмұнына, сабақта шығарылатын дидактикалық есептерге және оқушылардың дайындығына тығыз байланысты болады.
- **Математика сабағында қолданылатын оқу-көрнекі құралдарын 3 топқа бөліп қарауға болады:**

1-топқа: сандар ұйымын меңгеруге, есептеуді, сандарға амалдар қолдану және арифметикалық амалдардың қасиеттерін ұғынуға көмектесетін құралдар;

2- топқа: геометриялық материалдарды оқып үйренуге көмектесетін құралдар;

3-топқа: ұзындық масса мен сыйымдылық, уақыт, аудан бірлестіктерін оқып үйренуге көмектесетін құралдар кіреді.

○ Көрнекілік бірнеше түрлерге бөлінеді:

Жаратылыс көрнекілігі — оқушыларды өмірде бар объектілермен (өсімдіктермен, хайуанаттар, минералдармен т.б.) класта және мектептен тыс жерлерге (табиғатқа шығып, экскурсия жасау кезінде және т.б.) таныстыруды көздейді.

Көлемдік көрнекілік — шындық дүниенің көлемдік бейнесін беру мақсаты бар (фото суреттер, картиналар, диафильмдер, диапозитивтер).

Дыбыстық көрнекілік — дыбыстық бейнелерді, дыбыстық көріністерді жазу үшін дыбыс құралдарын пайдалану және дыбысты кино жатады.

Символикалық және графикалық көрнекілік — абстракты ойлауды дамытуды әсер етеді, өйткені бұл типтегі құрал нақты болмысты шарты қорытылған символикалық түрде көрсетеді (бұған схемалар, чертеждер, диаграммалар жатады).

- Көрнекі оқу құралдары **табиғи** және **суретті** құралдар болып бөлінеді.
- Математика сабағында пайдаланатын **табиғи көрнекі құралдарға** айналадағы өмірден алынған нәрселер: дәптерлер, қарындаштар, шыбықтар, кубиктер, т.с.с. жатады.

- **Суретті көрнекі құралдар** ішінен бейнелік көрнекі құралдар жеке бөлініп көрсетіледі: нәрселер-картиналар, нәрселер мен фигуралардың қағаз бен картоннан жасалған кескіндері салынған таблицалар.

Көбейту кестесі

Жауаптары

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	0	2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	0	3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	0	4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	0	5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	0	6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	0	7	14	21	28	35	42	49	56	63
8	0	8	16	24	32	40	48	56	64	72
9	0	9	18	27	36	45	54	63	72	81

Елшібаева Сағина Қасымқызы www.bilm.khosh.kz

$$4 - 2 = 2$$

$$5 - 1 = 4$$

$$5 - 3 = 2$$

$$6 - 2 = 4$$

Көрнекі құралдардың түрлерін білу мұғалімнің оларды дұрыс тандап алуынан және оқытуда тиімді түрде пайдалануға, сондай-ақ өзінің немесе балалармен бірге көрнекі құралдарды дайындап алуынан мүмкіндік береді.

Математика сабақтарында көрнекі құралдарды пайдалану

- Көрнекі құралдарды пайдалану тұрғысынан алғанда жалпы кластық және жекелік деп бөлінеді. Жалпы кластық көрнекі құралдарды бүкіл класс болып пайдаланады (олар демонстрациялық деп атайды). Жекелік көрнекі құралмен әрбір оқушы жеке пайдаланылады. Көбінесе жалпы кластық және жекелік құралдар мазмұны жағынан бірдей және айырмашылығы үлкен — кішілігінде ғана болады: геометриялық фигуралардың моделдері, кеспе цифрлар, чертездік инструменттері т.с.с. Жалпы кластық құралдарды да, сондай-ақ жекелік құралдарды да, сабақта пайдалану ыңғайлы болу үшін дұрыс орналастырудың рөлі зор, мысалы, цифрларды жалпы кластық және жекелік кассаларды, фигуралар модельдерін конвертте сақтайды және т.с.с.
- Көрнекі құралдарды оқу процесінің барлық кезеңдерінде қолданылады: жаңа сабақты түсіндірген кезде (кинофильм көрсету) білім, білік және дағдыны қалыптастыру кезінде, үйге берген тапсырманы орындаған кезде, өткенді қайталау кезінде қолданылады.

- Дайындау тұрғысынан алғанда көрнекі құралдар баспахана тәсілімен немесе фабрикада дайындалған және мұғалімнің немесе балалардың өздері қолдан жасаған көрнекі құралдар деп бөлінеді.
- Көрнекі құрал білім көзі ретінде қолданғанда, ол елеулі мәселеде — жалпылама қорытынды жасауда — негіз болып табылатынын атап көрсетіп, негізгі емес қосалқы мәнін көрсетіп отыруы тиіс. Егер көрнекі құралдар қажет емес тұста қолданылатын болса, онда балалардың зейіні қойылған міндеттен басқаға ауып, оның зияны тиеді. Оқытуда көрнекілік рөлі балалардың математикалық білімінің артуымен және оқушылардың ойлау қабілетінің дамуына әсерін тигізеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Айтмамбетова Б.Г. Дидактикалық принциптер.-А., 1991 .
2. Бержанов Қ.Б. Тәрбие мен оқытудың бірлігі - А., 1975 ж.
3. Бантова М.А., Полевщикова А.М. Бастауыш кластарда математиканы оқыту әдістемесі — А., 1978 ж.